2024/1712

24.6.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2024/1712,

annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024,

ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta annetun direktiivin 2011/36/EU muuttamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 82 artiklan 2 kohdan ja 83 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([2]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Ihmiskauppa on vakava rikos, joka tehdään usein osana järjestäytynyttä rikollisuutta. Se on räikeä perusoikeuksien loukkaus, joka nimenomaisesti kielletään Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä ”perusoikeuskirja”. Ihmiskaupan ehkäiseminen ja torjuminen sekä ihmiskaupan uhrien tukeminen riippumatta heidän alkuperämaastaan on unionille ja sen jäsenvaltioille edelleen ensisijainen tavoite.

(2) Ihmiskaupan perimmäiset syyt ovat moninaisia. Köyhyys, konfliktit, eriarvoisuus, sukupuolistunut väkivalta, realististen työllistymismahdollisuuksien tai sosiaalisen tuen puute, humanitaariset kriisit, kansalaisuudettomuus ja syrjintä ovat eräitä keskeisiä tekijöitä, jotka saavat ihmiset, erityisesti naiset, lapset ja marginalisoituneiden ryhmien jäsenet, altistumaan ihmiskaupalle.

(3) Unionin tärkein oikeudellinen väline ihmiskaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä tämän rikollisuuden uhrien suojelemiseksi on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/36/EU ([3]). Siinä vahvistetaan kattava kehys ihmiskaupan torjumiseksi vahvistamalla rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevat vähimmäissäännöt. Se sisältää myös yhteisiä säännöksiä, joilla parannetaan ihmiskaupan ehkäisemistä, uhreille annettavaa apua ja heidän suojelemistaan sukupuoleen, vammaisuuteen ja lapsiin liittyvät näkökohdat huomioon ottaen ja uhrikeskeistä lähestymistapaa noudattaen.

(4) Ihmiskauppaa voi pahentaa tilanne, jossa se risteää sellaisten syrjinnän muotojen kanssa, joissa yhdistyvät sukupuoleen liittyvät ja muut unionin oikeudessa kielletyt syrjintäperusteet. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi otettava asianmukaisesti huomioon tällaisen risteävän syrjinnän uhrit ja sen aiheuttama lisääntynyt haavoittuvuus ja säädettävä erityisistä toimenpiteistä sellaisia tapauksia varten, joissa esiintyy risteävän syrjinnän muotoja. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaan syrjintään.

(5) Komissio esitti 14 päivänä huhtikuuta 2021 antamassaan tiedonannossa ihmiskaupan torjuntaa koskevasta EU:n strategiasta 2021–2025 poliittisia toimia, joilla otetaan käyttöön monialainen ja kattava lähestymistapa, joka kattaa muun muassa ihmiskaupan ennaltaehkäisyn, uhrien suojelun ja ihmiskauppiaiden syytteeseenpanon ja tuomitsemisen. Tiedonantoon sisältyy toimia, jotka on määrä toteuttaa kansalaisjärjestöjen tiiviin osallistumisen avulla. Direktiiviä 2011/36/EU on tarpeen muuttaa, jotta voidaan puuttua ihmiskaupan uusiin suuntauksiin ja

([1]) EUVL C 228, 29.6.2023, s. 108.
([2]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 23. huhtikuuta 2024 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 27. toukokuuta 2024.
([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/36/EU, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2011, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2002/629/YOS korvaamisesta (EUVL L 101, 15.4.2011, s. 1).

komission havaitsemiin puutteisiin sekä tehostaa edelleen toimia tämän rikoksen torjumiseksi. Rikosoikeudellisissa toimissa havaitut puutteet, jotka edellyttävät oikeudellisen kehyksen mukauttamista, liittyvät oikeushenkilöiden eduksi tehtyihin ihmiskaupparikoksiin, tietojenkeruujärjestelmään, unionin ja kansallisen tason yhteistyöhön ja koordinointiin sekä kansallisiin järjestelmiin, joiden tarkoituksena on ihmiskaupan uhrien varhainen tavoittaminen ja tunnistaminen, erikoistunut auttaminen ja tukeminen.

(6) Sijaissynnytyksen, pakkoavioliiton tai laittoman adoption hyväksikäyttö voi jo sisältyä direktiivissä 2011/36/EU määriteltyihin ihmiskauppaa koskeviin rikoksiin siltä osin kuin kaikki kyseisten rikosten kriteerit täyttyvät. Kuitenkin kyseisten käytäntöjen vakavuus huomioon ottaen ja jotta voidaan puuttua muita tarkoituksia kuin seksuaalista tai työvoiman hyväksikäyttöä varten tehtyjen ihmiskaupparikosten määrän ja merkityksen jatkuvaan kasvuun, sijaissynnytyksen, pakkoavioliiton tai laittoman adoption hyväksikäyttö olisi sisällytettävä kyseisessä direktiivissä tarkoitettuihin hyväksikäytön muotoihin edellyttäen, että ne täyttävät ihmiskaupan tunnusmerkistön, mukaan lukien keinoja koskeva kriteeri. Tarkemmin ottaen ihmiskaupaksi luokiteltavan sijaissynnytyksen hyväksikäytön osalta tämän direktiivin kohteena ovat ne, jotka pakottavat tai harhauttavat naisia toimimaan sijaissynnyttäjinä. Tällä direktiivillä tehdyt muutokset direktiiviin 2011/36/EU eivät vaikuta avioliiton, adoption, pakkoavioliiton ja laittoman adoption eikä niihin liittyvien muiden rikosten, ihmiskauppaa lukuun ottamatta, määritelmiin, jos niistä säädetään kansallisessa lainsäädännössä tai kansainvälisessä oikeudessa. Kyseiset säännöt eivät myöskään vaikuta sijaissynnytystä koskeviin kansallisiin sääntöihin, eivät myöskään rikosoikeuden tai perheoikeuden puitteissa.

(7) Asuntoloihin ja suljettuihin laitoksiin sijoitetut lapset muodostavat ryhmän, joka on erityisen altis ihmiskaupalle. He voivat joutua ihmiskaupan uhreiksi, kun heidät sijoitetaan kyseisiin laitoksiin, heidän sijoittamisensa aikana ja sen jälkeen.

(8) Yhä useammat ihmiskaupparikokset tehdään tai niitä avustetaan tieto- tai viestintätekniikan avulla. Ihmiskauppiaat käyttävät usein internetiä ja sosiaalista mediaa muun muassa uhrien värväämiseen, mainostamiseen, hyväksikäyttöön ja määräysvallassa pitämiseen sekä heidän kuljetustensa järjestämiseen. Internetiä ja sosiaalista mediaa käytetään myös hyväksikäyttömateriaalin levittämiseen. Lisäksi tietotekniikka hankaloittaa rikosten oikea-aikaista havaitsemista sekä uhrien ja rikoksentekijöiden tunnistamista.

(9) Direktiivin 2011/36/EU nykyisessä oikeudellisessa kehyksessä ihmiskaupan määritelmän soveltamisalaan kuuluvat jo rikokset, jotka on tehty käyttämällä tieto- ja viestintätekniikkaa, esimerkiksi uhrien värväämisessä ja hyväksikäytössä, heidän kuljetuksensa ja majoituksensa järjestämisessä, uhrien mainostamisessa verkossa ja tarjoamisessa mahdollisille asiakkaille, uhrien valvonnassa ja rikoksentekijöiden välisessä viestinnässä, mukaan lukien kaikki asiaan liittyvät rahoitustoimet. Jotta tähän ihmiskauppiaiden toimintatapaan voitaisiin puuttua, lainvalvontaviranomaisten on parannettava digitaalisia valmiuksiaan ja asiantuntemustaan ja pysyttävä teknologian kehityksen tasalla. Lisäksi jäsenvaltioita kehotetaan harkitsemaan sellaisten ennaltaehkäisevien ja erityisesti kysynnän hillitsemiseen pyrkivien toimenpiteiden käyttöä, joilla puututaan ihmiskauppatarkoituksessa tapahtuvaan verkkopalvelujen väärinkäyttöön.

(10) Vakavampien tekojen suuremman moitittavuuden ja uhreille aiheutuneiden haitallisempien ja pitkäkestoisempien vaikutusten olisi heijastuttava ihmiskaupasta määrättävinä ankarampina rangaistuksina. Tämä koskee myös hyväksikäyttömateriaalin levittämisen moninkertaistavaa vaikutusta, mukaan lukien levitys suljetuissa ryhmissä, joihin vain rajatulla osallistujajoukolla on pääsy. Sen vuoksi on tarpeen säätää koventamisperusteena uhria koskevien seksuaalisten kuvien, videoiden tai vastaavien materiaalien levittämisestä tieto- ja viestintätekniikan avulla.

(11) Vaikka velvollisuutta rangaistusten koventamiseen ei ole, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tuomarit tai tuomioistuimet voivat rikoksentekijöitä tuomitessaan ottaa tässä direktiivissä säädetyt koventamisperusteet huomioon. Tuomari tai tuomioistuin saa harkintansa mukaan päättää, koventaako se rangaistusta tiettyjen koventamisperusteiden johdosta ottaen huomioon kaikki asianomaisen tapauksen tosiseikat. Jäsenvaltioita ei olisi velvoitettava säätämään koventamisperusteista, jos uhria koskevien seksuaalisten kuvien tai videoiden tai vastaavien materiaalien levittäminen tieto- ja viestintätekniikan avulla on kansallisen lainsäädännön mukaan rangaistavaa erillisenä rikoksena, ja tämä voi johtaa ankarampiin seuraamuksiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

(12) Jotta voitaisiin tehostaa rikosoikeudellisia toimia oikeushenkilöiden eduksi tehtäviin ihmiskaupparikoksiin puuttumiseksi ja kyseisten rikosten estämiseksi, oikeushenkilöihin sovellettavaa seuraamusjärjestelmää olisi selvennettävä ja se olisi yhdenmukaistettava muiden unionin rikoslainsäädännön välineiden kanssa. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2014/23/EU ([4]), 2014/24/EU ([5]) ja 2014/25/EU ([6]) mukaan lapsityövoimasta tai muista ihmiskaupan muodoista annettu lainvoimainen tuomio on peruste sulkea toimija pois hankintamenettelystä tai käyttöoikeussopimusta koskevasta menettelystä. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin myös voitava päättää sisällyttää rikosoikeudellisiin tai muihin kuin rikosoikeudellisiin seuraamuksiin tai toimenpiteisiin, joita voidaan määrätä oikeushenkilöille, tällaisten oikeushenkilöiden sulkeminen hankintamenettelyjen tai käyttöoikeuksien ulkopuolelle, jotta voidaan kattaa myös asiaankuuluvien direktiivien kynnysarvot alittavat hankinnat ja käyttöoikeudet.

(13) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2024/1260 ([7]) vahvistetaan rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista rikosasioissa koskevat vähimmäissäännöt, ja sitä sovelletaan direktiivin 2011/36/EU soveltamisalaan kuuluviin rikoksiin. Direktiivin 2011/36/EU säännökset jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta ovat näin ollen vanhentuneita, ja ne olisi kumottava.

(14) Direktiivissä 2011/36/EU vahvistetaan mahdollisuus uhrien syyttämättä jättämiselle ja heille määrättyjen seuraamusten soveltamatta jättämiselle sellaisten rikosten osalta, johon heidät on pakotettu suorana seurauksena ihmiskaupan kohteeksi joutumisesta. On asianmukaista laajentaa asiaankuuluvan säännöksen soveltamisalaa kaikkeen laittomaan toimintaan, joihin uhrit on pakotettu suorana seurauksena ihmiskaupan kohteeksi joutumisesta, mukaan lukien prostituutioon, kerjäämiseen, irtolaisuuteen tai ilmoittamattomaan työhön liittyvät hallinnolliset rikkomukset tai muut toimet, jotka eivät ole rikollisia mutta joihin sovelletaan hallinnollisia tai taloudellisia seuraamuksia, kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jotta voidaan kannustaa ihmiskaupan uhreja raportoimaan rikoksista tai etsimään tukea ja apua ja vakuuttaa uhreja siitä mahdollisuudesta, ettei heitä pidetä vastuullisina.

(15) Jotta voidaan parantaa kansallisia valmiuksia tavoittaa ja tunnistaa uhrit varhaisessa vaiheessa ja ohjata heidät asianmukaisen suojelun, avun ja tuen piiriin, jäsenvaltioihin on tarpeen perustaa yksi tai useampi ohjausjärjestelmä laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä. Virallisten ohjausjärjestelmien perustaminen ja kansallisen yhteyspisteen nimeäminen uhrien rajatylittävää ohjaamista varten ovat keskeisiä toimenpiteitä rajatylittävän yhteistyön tehostamiseksi. Ohjausjärjestelmän olisi oltava avoin, helposti saatavilla oleva ja yhdenmukaistettu kehys, joka helpottaa ihmiskaupan uhrien varhaista tavoittamista ja tunnistamista, auttamista ja tukemista sekä heidän ohjaamistaan asiasta vastaavien kansallisten järjestöjen ja elinten piiriin. Tällaisessa kehyksessä olisi yksilöitävä osallistuvat toimivaltaiset viranomaiset, kansalaisjärjestöt ja muut sidosryhmät ja määriteltävä niiden vastuualueet, mukaan lukien menettelyt ja viestintälinjat. Kyseiset ohjausjärjestelmät voivat olla vakiintuneita menettelyjä, suuntaviivoja, yhteistyöjärjestelyjä tai pöytäkirjoja. Ohjausjärjestelmää olisi sovellettava kaikkiin uhreihin ja kaikkiin ihmiskaupan muotoihin ottaen huomioon uhrien yksilöllinen haavoittuvuus. Jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan käyttöön yksi ainoa ohjausjärjestelmä, kun julkishallinnon organisointi sen sallii. Yhteyspisteen olisi toimittava yhteyspisteenä uhrien rajatylittävässä ohjaamisessa uhrien rajatylittävästä tukemisesta eri jäsenvaltioissa vastaavien viranomaisten tai elinten välillä, mutta ei yhteyspisteenä itse uhrien välillä. Yhteyspisteet voivat perustua olemassa oleviin mekanismeihin tai hallintorakenteisiin, eikä niiden tarvitse korvata kansallisia valitusmekanismeja tai palvelulinjoja.

(16) Jotta voidaan parantaa ihmiskaupan uhrien auttamista ja tukemista, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että uhreilla on pääsy turvakoteihin ja turvalliseen majoitukseen, joka on varustettu niin, että se vastaa ihmiskaupan uhrien erityistarpeita. Oletettujen tai tunnistettujen uhrien turvallisuuden vahvistamiseksi jäsenvaltioita kannustetaan vaatimaan, että ihmiskaupan uhreja turvakodeissa kohtaavalla henkilöstöllä ei ole rikosrekisteriä rikoksista, jotka liittyvät ihmiskauppaan, tai muista rikoksista, jotka herättävät vakavia epäilyksiä heidän kyvystään toimia vastuullisessa roolissa uhreihin nähden.

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65).

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243).

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1260, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2024, varojen takaisinhankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta (EUVL L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj).

(17) Vammaisilla henkilöillä, erityisesti naisilla ja tytöillä, on suurempi riski joutua ihmiskaupan uhreiksi. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon vammaisten ihmiskaupan uhrien erityistarpeet tarjotessaan heille tukitoimenpiteitä.

(18) Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että uhrit saavat apua riippumatta heidän kansallisuudestaan, kansalaisuudettomuudestaan, kansalaisuudestaan, asuinpaikastaan tai oleskeluasemastaan taikka heihin kohdistuneen hyväksikäytön muodosta. Avun tavoitteena olisi oltava uhrien täysimääräinen sopeutuminen yhteiskuntaan, mihin voi kuulua pääsy koulutukseen ja työmarkkinoille, kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä paluu itsenäiseen asumiseen.

(19) Jäsenvaltioiden olisi otettava turvapaikkamenettelyiden aikana huomioon mahdollisesti kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien ihmiskaupan uhrien erityisen haavoittuva tilanne, tarvittaessa myös soveltaen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1348 ([8]) mukaisia erityisiä menettelyllisiä takeita ja huomioiden Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1346 ([9]) mukaiset vastaanottoon liittyvät erityistarpeet.

(20) Jotta estettäisiin uhrien joutuminen uudestaan ihmiskaupan uhriksi unionissa, on tärkeää, että kun uhreja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1351 ([10]) mukaisesti siirretään, jäsenvaltiot eivät siirrä uhreja sellaiseen jäsenvaltioon, jonka osalta on perusteltua syytä uskoa, että uhrit olisivat kyseiseen jäsenvaltioon siirtämisen vuoksi aidossa vaarassa kärsiä sellaisia perusoikeuksiensa loukkauksia, jotka vastaavat perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitettua epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua.

(21) Ihmiskaupan uhreilla on oikeus hakea kansainvälistä suojelua tai vastaavaa kansallista asemaa. He voivat myös tapauksen mukaan saada neuvoston direktiivin 2004/81/EY ([11]) mukaisen oleskeluluvan. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava, että asiaankuuluvat kaksi prosessia täydentävät toisiaan eivätkä sulje toisiaan pois.

(22) Kansalaisuudettomilla henkilöillä on suurempi riski joutua ihmiskaupan uhreiksi. Tätä direktiiviä sovellettaessa on tärkeää kiinnittää huomiota kyseiseen haavoittuvaan ryhmään.

(23) Lapsia pidetään yhtenä kaikkein haavoittuvimmista ihmiskauppaan osallistuvien järjestäytyneiden rikollisryhmien kohderyhmistä. Tällaiset rikollisryhmät hyödyntävät usein lapsia värväämällä heitä ja käyttämällä heitä myöhemmin rikolliseen toimintaan. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä tai tarjottava säännöllistä erityiskoulutusta tällaisia lapsia todennäköisesti kohtaaville ammattilaisille, jotta heidät havaittaisiin ja tunnistettaisiin uhreiksi.

(24) Lasten vapauksia rajoittavien toimenpiteiden, joiden tarkoituksena on suojella heitä ihmiskaupalta, olisi oltava ehdottoman välttämättömiä, oikeasuhteisia ja kohtuullisia suhteessa yksittäisen lapsen suojelun tavoitteeseen.

(25) Jotta helpotettaisiin uhreille maksettavien korvausten suorittamista, jäsenvaltiot voivat perustaa kansallisen uhrirahasto tai vastaavia välineitä, jotka voivat sisältää lakeja, joilla varmistetaan ihmiskaupan uhreille suoritettavat korvaukset.

(26) Jotta voidaan kehittää johdonmukainen toimintapolitiikka ihmiskauppaa edistävään kysyntään puuttumiseksi ja edelleen vahvistaa ja yhdenmukaistaa tällaisen kysynnän vähentämiseen tähtääviä rikosoikeudellisia toimia kaikissa jäsenvaltioissa, on tärkeää kriminalisoida sellaisten palvelujen käyttö, joissa uhria hyväksikäytetään tällaisten palvelujen tarjoamiseksi ja palveluiden käyttäjä tietää, että palveluja tarjoava henkilö on ihmiskaupan uhri. Tämän teon vahvistaminen rikokseksi on osa kysynnän vähentämiseen tähtäävää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jolla

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1348, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (EUVL L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1346, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (EUVL L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1351, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta sekä asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

([11]) Neuvoston direktiivi 2004/81/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, oleskeluluvasta, joka myönnetään yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa tekeville kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja tai jotka ovat joutuneet laittomassa maahantulossa avustamisen kohteiksi (EUVL L 261, 6.8.2004, s. 19).

pyritään torjumaan kaikenlaista hyväksikäyttöä edistävää suurta kysyntää. Kriminalisoinnin olisi koskettava ainoastaan sellaisten palvelujen käyttöä, joita tarjotaan ihmiskaupparikokseksi laskettavan hyväksikäytön puitteissa. Rikosta ei sen vuoksi olisi sovellettava asiakkaisiin, jotka ostavat hyväksikäyttöä merkitsevissä työoloissa tuotettuja tuotteita, koska he eivät ole palvelun käyttäjiä. Tässä direktiivissä vahvistetaan asiaa koskeva vähimmäistason oikeudellinen kehys, ja jäsenvaltiot voivat vapaasti ottaa käyttöön tai pitää voimassa tiukempia rikosoikeudellisia sääntöjä. Jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössään kriminalisoida seksuaalisten tekojen ostamisen. Tämä direktiivi ei rajoita jäsenvaltioiden tapaa käsitellä prostituutiota kansallisessa lainsäädännössään.

(27) Tällä direktiivillä kriminalisoidaan ihmiskaupan uhrin tarjoaman palvelun käyttö, kun palvelun käyttäjä tietää, että palvelun tarjoaja on uhri. Tietämisen käsitettä olisi tulkittava kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Kussakin tapauksessa olisi otettava huomioon tapauksen erityisolosuhteet, kun arvioidaan, tiesikö käyttäjä, että henkilö oli ihmiskaupan uhri, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tuomioistuinten riippumattomuutta. Tietoisuus on pääteltävissä objektiivisten tosiseikkojen perusteella. Seikat voivat liittyä muun muassa uhreihin itseensä, olosuhteisiin, joissa uhrien oli tarjottava palvelua, ja tiettyihin tosiasioihin, joiden voidaan katsoa olevan merkkejä ihmiskauppiaan vallasta uhreihin nähden. Uhreihin itseensä liittyvien seikkojen osalta huomioon voidaan ottaa heidän puutteellinen kansallisen tai alueellisen kielen taito, ilmeiset merkit psyykkisestä tai fyysisestä vahingosta tai pelosta tai se, että uhreilla on puutteelliset tiedot kaupungeista tai paikoista, joissa he ovat tai ovat olleet. Olosuhteisiin, joissa uhrin on tarjottava palvelua, liittyvien seikkojen osalta voidaan ottaa huomioon palveluntarjoajan asumis- ja työskentelyolot sekä niiden tilojen kunto, joissa palvelua tarjottiin. Merkkejä ihmiskauppiaan vallasta uhreihin nähden voidaan todeta, jos palveluntarjoajiin kohdistetaan ilmeisiä ulkoisia valvontatoimenpiteitä, heidän liikkumisvapauttaan rajoitetaan tai jos palveluntarjoajilla ei ole hallussaan omaa kansallista henkilöllisyystodistustaan tai passiaan.

(28) Ehkäiseviä ja kysyntää vähentäviä toimenpiteitä olisi kohdennettava ja eriytettävä, jotta voidaan tehokkaasti puuttua ihmiskaupan eri muotojen erityispiirteisiin. On tärkeää, että jäsenvaltiot harkitsevat toteuttavansa asianmukaisia lisätoimenpiteitä, jotka kohdistuvat mahdollisiin ja nykyisiin käyttäjiin, muun muassa tarjoamalla erikseen suunniteltuja tietoisuuden lisäämiskampanjoita, jotta saavutettaisiin tavoite ihmiskauppaa edistävän kysynnän torjumisesta ja vähentämisestä.

(29) Jäsenvaltioiden olisi koulutuksen yhteydessä lisättävä ihmiskaupan uhreja tai mahdollisia uhreja todennäköisesti kohtaavien syyttäjien ja lainvalvontaviranomaisten tietoisuutta, jotta varmistetaan syyttämättä jättämistä ja määrättyjen seuraamusten soveltamatta jättämistä koskevien kansallisten säännösten tehokas täytäntöönpano.

(30) Jotta vahvistettaisiin kansallisia politiikkatoimia, on tarpeen perustaa kansalliset ihmiskaupan torjunnan koordinaattorit tai vastaavat mekanismit, ja jäsenvaltioiden olisi voitava perustaa riippumattomia elimiä. Jäsenvaltioiden toimivaltaan jää päättää, mitkä yhteisöt käytetystä nimikkeestä riippumatta nimitetään tai perustetaan kansallisiksi ihmiskaupan torjunnan koordinaattoreiksi tai vastaaviksi mekanismeiksi tai riippumattomiksi elimiksi jäsenvaltioiden menettelyllisen riippumattomuuden periaatteen mukaisesti edellyttäen, että tällaisilla yhteisöillä on riittävä toimivalta suorittaa tässä direktiivissä säädetyt tehtävät.

(31) Tarkkojen, johdonmukaisten ja anonymisoitujen tietojen kerääminen sekä kerättyjen tietojen ja tilastojen oikea-aikainen julkaiseminen on olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa kattava käsitys unionissa harjoitettavan ihmiskaupan koko laajuudesta. Jäsenvaltioille asetetaan velvoite kerätä ihmiskauppaa koskevia tilastotietoja ja raportoida niistä komissiolle vuosittain yhdenmukaisella tavalla, mikä parantaa olennaisesti ilmiön yleistä ymmärrystä ja varmistaa tietoon perustuvien politiikkojen ja strategioiden käyttöönoton.

(32) Kansallisten politiikkojensa tukemiseksi jäsenvaltioiden olisi myös laadittava kansallisia ihmiskaupan vastaisia toimintasuunnitelmia.

(33) Lasten tapauksessa jäsenvaltioita kannustetaan varmistamaan, että kansalliset lastensuojelujärjestelmät laativat erityisiä suunnitelmia, joilla torjutaan ihmiskauppaa, muun muassa asuntolassa tai suljetussa laitoksessa olevien lasten osalta.

(34) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita eli ehkäistä ja torjua ihmiskauppaa ja suojella kyseisen rikoksen uhreja, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

(35) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita, erityisesti ihmisarvon kunnioittamista ja suojelua, orjuuden, pakkotyön ja ihmiskaupan kieltoa, oikeutta fyysiseen ja henkiseen henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kieltoa, oikeutta vapauteen ja turvallisuuteen, henkilötietojen suojaa, sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, ammatillista vapautta ja oikeutta tehdä työtä, naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, lapsen oikeuksia, vammaisten henkilöiden oikeuksia ja lapsityövoiman käytön kieltoa, oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen sekä laillisuusperiaatetta ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatetta. Tässä direktiivissä pyritään erityisesti varmistamaan kyseisten oikeuksien ja periaatteiden noudattaminen kaikilta osin, ja ne on pantava täytäntöön tämän mukaisesti.

(36) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan ja 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti on 20 päivänä huhtikuuta 2023 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut haluavansa osallistua tämän direktiivin hyväksymiseen ja soveltamiseen.

(37) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.

(38) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman ([12]) mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.

(39) Direktiivi 2011/36/EU olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin 2011/36/EU muuttaminen

Muutetaan direktiivi 2011/36/EU seuraavasti:

1) muutetaan 2 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Hyväksikäytöksi katsotaan ainakin hyväksikäyttö prostituutiotarkoituksessa ja muut seksuaalisen hyväksikäytön muodot, pakkotyö tai pakollinen palvelu (mukaan lukien kerjääminen), orjuus ja muut orjuuden kaltaiset käytännöt, orjuuden kaltaiset olot, rikollisen toiminnan hyväksikäyttö ja elinten poistaminen ja sijaissynnytyksen, pakkoavioliiton tai laittoman adoption hyväksikäyttö.”;

b) korvataan 5 kohta seuraavasti:

”5. Kun 1 kohdassa tarkoitettu teko kohdistuu lapseen, se katsotaan rangaistavaksi ihmiskaupaksi, vaikka mitään 1 kohdassa mainittua keinoa ei olisi käytetty. Tätä kohtaa ei sovelleta 3 kohdassa tarkoitettuun sijaissynnytyksen hyväksikäyttöön, paitsi jos sijaissynnyttäjä on lapsi.”;

([12]) EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

2) muutetaan 4 artikla seuraavasti:

a) korvataan 2 kohdan d alakohta seuraavasti:

”d) rikoksen teossa on käytetty vakavaa väkivaltaa tai rikoksesta on aiheutunut uhrille erityisen vakavaa vahinkoa, mukaan lukien fyysinen tai psyykkinen haitta.”;

b) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että liittyessään 2 artiklassa tarkoitettuun rikokseen, seuraavia pidetään rangaistuksen koventamisperusteina kansallisen lainsäädännön asiaankuuluvien säännösten mukaisesti:

a) se, että rikoksen on tehnyt viranhaltija virkatehtäviä hoitaessaan;

b) se, että rikoksentekijä on helpottanut tai toteuttanut uhria koskevien seksuaalisten kuvien, videoiden tai vastaavan seksuaalisen materiaalin levittämistä tieto- ja viestintätekniikan avulla.”;

3) muutetaan 5 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan johdantolause seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen 2 ja 3 artiklassa ja 18 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta rikoksesta, jonka on oikeushenkilön hyväksi tehnyt joko yksin tai oikeushenkilön elimen jäsenenä toimien henkilö, jolla on oikeushenkilössä johtava asema seuraavin perustein:”;

b) korvataan 2 ja 3 kohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos 1 kohdassa tarkoitetun henkilön harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut sen, että oikeushenkilön puolesta toimiva henkilö on tehnyt kyseisen oikeushenkilön hyväksi 2 tai 3 artiklassa tai 18 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen.

3. Se, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään oikeushenkilön vastuusta, ei estä rikosoikeudenkäyntiä sellaista luonnollista henkilöä vastaan, joka on tekijänä, yllyttäjänä tai avunantajana 2 tai 3 artiklassa tai 18 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa rikoksessa.”;

4) korvataan 6 artikla seuraavasti:

”6 artikla

Seuraamukset oikeushenkilöille

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 5 artiklan 1 tai 2 kohdan nojalla vastuussa olevalle oikeushenkilölle voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia tai toimenpiteitä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettäseuraamukset tai toimenpiteet, jotka säädetään 5 artiklan 1 tai 2 kohdan nojalla 2 tai 3 artiklassa tai 18 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista rikoksista vastuussa oleville oikeushenkilöille, sisältävät rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia sakkoja ja mahdollisesti muita rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia tai toimenpiteitä, kuten seuraavia:

a) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettäviin etuuksiin tai tukiin;

b) julkisen rahoituksen epääminen, mukaan lukien osallistumiskielto tarjouskilpailumenettelyihin sekä avustusten, käyttöoikeuksien ja toimilupien epääminen;

c) väliaikainen tai pysyvä kielto harjoittaa liiketoimintaa;

d) asiaankuuluvaan rikokseen johtaneen toiminnan harjoittamista koskevien lupien ja hyväksyntöjen peruuttaminen;

e) tuomioistuimen valvontaan asettaminen;

f) tuomioistuimen päätös, jolla oikeushenkilö määrätään purettavaksi;

g) rikoksen tekemiseen' käytettyjen laitosten sulkeminen;

h) jos asiaan liittyy yleinen etu, sellaisen tuomioistuimen päätöksen julkaiseminen kokonaan tai osittain, joka koskee tehtyä rikosta sekä määrättyjä seuraamuksia ja toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltamista.";

5) kumotaan 7 artikla;

6) korvataan 8 artikla seuraavasti:

"8 artikla

Uhrin syytämättä jättäminen tai tälle määrättyjen seuraamusten soveltamatta jättäminen

Jäsenvaltioiden on oikeusjärjestelmiensä perusperiaatteita noudattaen toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla on mahdollisuus jättää ihmiskaupan uhrit syyttämättä tai seuraamuksetta osallistumisesta rikolliseen tai muuhun laittomaan toimintaan, johon heidät on pakotettu suorana seurauksena 2 artiklassa tarkoitettujen tekojen kohteeksi joutumisesta.";

7) muutetaan 9 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 2 ja 3 artiklassa ja 18 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja rikoksia koskeva tutkinta tai syytteen nostaminen ei edellytä uhrin ilmoitusta tai syyttämispyyntöä ja että rikosoikeudenkäyntiä voidaan jatkaa, vaikka uhri olisi perunut antamansa lausunnon.";

b) korvataan 3 kohta seuraavasti:

"3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 ja 3 artiklassa tarkoitettuja rikoksia koskevasta tutkinnasta tai syytetoimista vastaavat henkilöt, yksiköt ja muut tahot ovat asianmukaisesti koulutettuja. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 2 ja 3 artiklassa tarkoitettuja rikoksia, jotka on tehty tai joita on avustettu tieto- ja viestintätekniikan avulla, koskevasta tutkinnasta tai syytetoimista vastaavilla henkilöillä, yksiköillä ja muilla tahoilla on riittävä asiantuntemus ja teknologinen osaaminen. Jäsenvaltioita kannustetaan luomaan lainvalvontaviranomaisten ja syyttäjälaitosten yhteyteen erityisiä yksiköitä tapauksen mukaan ja kansallisten oikeusjärjestelmiensä mukaisesti.";

8) muutetaan 10 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan johdantolause seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa 2 ja 3 artiklassa ja 18 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin rikoksiin, jos";

b) korvataan 2 kohdan johdantolause seuraavasti:

"2. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle, aikooko se ulottaa laajemmin lainkäyttövaltansa 2 ja 3 artiklassa ja 18 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin rikoksiin, jotka on tehty sen alueen ulkopuolella, muun muassa jos";

9) muutetaan 11 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että uhrit saavat erikoistunutta apua ja tukea uhrikeskeistä ja sukupuoleen, vammaisuuteen ja lapsiin liittyvät näkökohdat huomioon ottavaa lähestymistapaa noudattaen ennen rikosoikeudenkäyntiä, sen aikana ja riittävän pitkään sen päättymisen jälkeen, jotta he voivat käyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/29/EU (*) sekä tässä direktiivissä vahvistettuja oikeuksia.

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/29/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57).";

b) korvataan 4 ja 5 kohta seuraavasti:

”4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet luodakseen laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä yhden tai useamman mekanismin, jonka tarkoituksena on uhrien varhainen tavoittaminen ja tunnistaminen, tunnistettujen ja oletettujen uhrien auttaminen ja tukeminen yhteistyössä alan tukijärjestöjen kanssa, ja jäsenvaltioiden on nimettävä yhteyspiste uhrien rajatylittävää ohjaamista varten.

Tämän kohdan mukaisesti toimivien ohjausjärjestelmien tehtäviin on kuuluttava ainakin seuraavat:

a) vahvistaa uhrien tavoittamisen ja varhaisen tunnistamisen vähimmäisstandardit ja mukauttaa tällaista tavoittamista ja tunnistamista koskevat menettelyt eri hyväksikäytön muotoihin, joihin tätä direktiiviä sovelletaan;

b) ohjata uhri tarkoituksenmukaisimman tuen ja avun piiriin;

c) vahvistaa yhteistyöjärjestelyt tai pöytäkirjat turvapaikkaviranomaisten kanssa, jotta varmistetaan, että ihmiskaupan uhreille, jotka tarvitsevat myös kansainvälistä suojaa tai haluavat hakea sitä, annetaan apua, tukea ja suojaa ottaen huomioon uhrin henkilökohtainen tilanne.

5. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen apu- ja tukitoimenpiteiden on perustuttava suostumukseen ja tietoon, ja siihen on kuuluttava ainakin uhrin toimeentulon takaava elintaso eli tarkoituksenmukainen ja turvallinen majoitus, muun muassa turvakodit tai muu asianmukainen väliaikainen majoitus, aineellinen apu, välttämätön sairaanhoito mukaan lukien psykologinen tuki, neuvonta ja tiedotus sekä tarvittaessa käännös- ja tulkkauspalvelut.”;

c) lisätään kohta seuraavasti:

”5 a. Edellä 5 kohdassa tarkoitettuja turvakoteja ja muita asianmukaisia väliaikaisia majoituksia on tarjottava riittävästi, ja niiden on oltava helposti oletettujen ja tunnistettujen ihmiskaupan uhrien saatavilla. Turvakodeissa ja muissa asianmukaisissa väliaikaisissa majoituksissa on autettava heitä toipumaan tarjoamalla riittävät ja asianmukaiset elinolot, jotta he voivat palata itsenäiseen elämään. Ne on myös varustettava lasten, myös lapsiuhrien, erityistarpeita varten.”;

d) korvataan 6 kohta seuraavasti:

”6. Edellä 5 kohdassa tarkoitettuun tietoon kuuluvat tilanteen mukaan tiedot direktiivin 2004/81/EY mukaisesta harkinta- ja toipumisajasta ja tiedot asetuksen (EU) 2024/1347 (*) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1348 (**) tai muiden kansainvälisten välineiden tai muiden vastaavanlaisten kansallisten sääntöjen mukaisesta mahdollisuudesta kansainvälisen suojelun myöntämiseen.

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1347, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiselle kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle sekä neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU kumoamisesta (EUVL L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

(**) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1348, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (EUVL L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).”;

10) lisätään artikla seuraavasti:

”11 a artikla

Ihmiskaupan uhrit, jotka voivat tarvita kansainvälistä suojelua

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava täydentävyys ja koordinointi ihmiskaupan torjuntatoimia käsittelevien viranomaisten ja turvapaikkaviranomaisten välillä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ihmiskaupan uhrit voivat käyttää oikeuttaan hakea kansainvälistä suojelua tai vastaavaa kansallista asemaa, myös silloin, kun uhri saa apua, tukea ja suojaa oletettuna tai tunnistettuna ihmiskaupan uhrina.”;

11) korvataan 12 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Tässä artiklassa tarkoitettuja suojelutoimia sovelletaan direktiivissä 2012/29/EU vahvistettujen oikeuksien lisäksi.”;

12) lisätään 13 artiklaan kohta seuraavasti:

”3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaiset rikoksen ilmoitusmenettelyt ovat turvallisia, ne suoritetaan luottamuksellisesti kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ne on suunniteltu lapsiystävällisesti, ne ovat lasten saatavilla ja niissä käytetty kieli vastaa lapsiuhrien ikää ja kehitystasoa.”;

13) korvataan 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen kuin ihmiskaupan lapsiuhrien auttamiseksi ja tukemiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä toteutetaan heidän fyysiseen ja psykososiaaliseen toipumiseensa tähtääviä erityistoimia, kunkin lapsiuhrin tilanne arvioidaan yksilöllisesti lapsen omat näkemykset, tarpeet ja huolenaiheet huomioon ottaen, jotta lapsen tilanteeseen löydetään pysyvä ratkaisu, mukaan lukien ohjelmat, joilla tuetaan heidän siirtymistään emansipaatioon ja aikuisuuteen ihmiskaupan välttämiseksi uudelleen. Jäsenvaltioiden on kohtuullisessa ajassa tarjottava kansallisen lainsäädäntönsä mukainen koulunkäyntimahdollisuus lapsiuhreille ja 11 artiklan mukaisesti apua ja tukea saavien ihmiskaupan uhrien lapsille.

2. Jäsenvaltioiden on nimitettävä ihmiskaupan lapsiuhrille holhooja tai edustaja siitä hetkestä lähtien, kun viranomaiset ovat tunnistaneet lapsen, jos henkilöt, joilla on vanhempainvastuu, eivät kansallisen lainsäädännön perusteella voi turvata lapsen etua ja/tai edustaa lasta heidän ja lapsiuhrin välisen eturistiriidan vuoksi. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että holhoojan tai edustajan ja lapsiuhrin välisessä eturistiriitatilanteessa holhoojaa tai edustajaa vaihdetaan.

3. Jäsenvaltioiden on, mikäli se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista, toteutettava toimenpiteitä ihmiskaupan lapsiuhrin perheen auttamiseksi ja tukemiseksi, jos perhe oleskelee asianomaisen jäsenvaltion alueella. Jäsenvaltioiden on erityisesti, mikäli se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista, sovellettava kyseiseen perheeseen direktiivin 2012/29/EU 4 artiklaa.”;

14) korvataan 17 ja 18 artikla seuraavasti:

”17 artikla

Uhreille maksettavat korvaukset

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ihmiskaupan uhrit pääsevät tahallisten väkivaltarikosten uhreille maksettavia korvauksia koskevien olemassa olevien järjestelmien piiriin. Jäsenvaltiot voivat perustaa kansallisen uhrirahaston tai vastaavan välineen kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti uhreille maksettavia korvauksia varten.

18 artikla

Ehkäisy

1. Jäsenvaltioiden on hyväksikäytön eri muotojen erityispiirteet huomioiden toteutettava tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, kuten koulutusta ja kampanjoita, kiinnittäen tapauksen mukaan erityistä huomiota verkkoulottuvuuteen, hillitäkseen ja vähentääkseen kysyntää, joka edistää kaikenlaista ihmiskauppaan liittyvää hyväksikäyttöä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava sukupuolisensitiivisellä ja lapsiystävällisellä tavalla tarvittaessa yhteistyössä asiaankuuluvien kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien, kuten yksityisen sektorin, kanssa asianmukaisia toimia, myös internetin avulla, kuten tiedotus- ja valistuskampanjoita sekä tutkimus- ja koulutusohjelmia, mukaan lukien digitaalisen lukutaidon ja digitaitojen edistämistä, tavoitteena lisätä tietoisuutta ja vähentää ihmiskaupan uhriksi joutumisen riskiä erityisesti lasten ja vammaisten henkilöiden keskuudessa.”;

15) lisätään artiklat seuraavasti:

”18 a artikla

Ihmiskaupan uhrien tarjoamien palveluiden käyttöä koskevat rikokset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen uhrin tarjoamien palvelujen tahallinen käyttö on rikos tapauksissa, joissa uhria hyväksikäytetään tällaisten palvelujen tarjoamiseksi ja palvelujen käyttäjä tietää, että palveluja tarjoava henkilö on 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen uhri.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 kohdassa tarkoitetuista rikoksista säädetään tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat rangaistukset .

18 b artikla

Koulutus

1. Jäsenvaltioiden on edistettävä tai tarjottava säännöllistä erityiskoulutusta ihmiskaupan uhreja tai mahdollisia uhreja todennäköisesti kohtaaville ammattilaisille, muun muassa kenttätyössä oleville poliiseille, tuomioistuinten henkilöstölle, apu- ja tukipalveluille, työsuojelutarkastajille, sosiaalipalveluiden ja terveydenhuollon työntekijöille, tarkoituksena auttaa heitä estämään ja torjumaan ihmiskauppaa ja ehkäisemään toissijaista uhriksi joutumista sekä tavoittamaan, tunnistamaan, auttamaan, tukemaan ja suojelemaan uhreja. Tällaisen koulutuksen on perustuttava ihmisoikeuksiin ja oltava uhrikeskeistä, ja siinä on huomioitava sukupuoleen, vammaisuuteen ja lapsiin liittyvät näkökohdat.

2. Jäsenvaltioiden on edistettävä rikosoikeudellisiin menettelyihin osallistuvien tuomareiden ja syyttäjien yleistä ja erityiskoulutusta, jolla pyritään auttamaan heitä estämään ja torjumaan ihmiskauppaa ja ehkäisemään toissijaista uhriksi joutumista sekä tavoittamaan, tunnistamaan, auttamaan, tukemaan ja suojelemaan uhreja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tuomioistuinten riippumattomuutta ja eri tapoja, joilla oikeuslaitokset ovat järjestäytyneet unionissa. Tällaisen koulutuksen on perustuttava ihmisoikeuksiin ja oltava uhrikeskeistä, ja siinä on huomioitava sukupuoleen, vammaisuuteen ja lapsiin liittyvät näkökohdat.";

16) korvataan 19 artikla seuraavasti:

"19 artikla

Kansalliset ihmiskaupan torjunnan koordinaattorit tai vastaavat mekanismit ja riippumattomat elimet

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet perustaakseen kansalliset ihmiskaupan torjunnan koordinaattorit tai vastaavat mekanismit ja antaakseen niille riittävät resurssit niiden tehtävien tehokasta suorittamista varten. Kansallisen ihmiskaupan torjunnan koordinaattorin tai vastaavan mekanismin on toimittava yhdessä asiaankuuluvien kansallisten, alueellisten ja paikallisten elinten ja virastojen, erityisesti lainvalvontaviranomaisten, kansallisten ohjausjärjestelmien sekä tällä alalla toimivien asiaankuuluvien kansalaisjärjestöjen kanssa.

2. Kansallisten ihmiskaupan torjunnan koordinaattoreiden tai vastaavien mekanismien tehtäviin kuuluvat ihmiskaupan suuntauksien arviointi, ihmiskaupan torjuntatoimien tulosten arviointi, mukaan lukien tilastojen kokoaminen tiiviissä yhteistyössä asiaankuuluvien tällä alalla toimivien kansalaisjärjestöjen kanssa, sekä raportointi.

Kansallisten ihmiskaupan torjunnan koordinaattoreiden tai vastaavien mekanismien tehtäviin voivat myös kuulua seuraavat:

a) valmiussuunnitelmien laadinta ihmiskaupan uhkan estämiseksi suurissa vakavissa hätätilanteissa;

b) ihmiskaupan torjuntaohjelmien edistäminen, koordinointi ja tarvittaessa rahoittaminen.

3. Jäsenvaltiot voivat myös perustaa riippumattomia elimiä, joiden tehtäviin voivat kuulua ihmiskaupan torjuntatoimien täytäntöönpanon ja vaikutusten seuranta, raporttien laatiminen asioista, jotka vaativat toimivaltaisten kansallisten viranomaisten erityistä huomiota, ja ihmiskaupan juurisyiden ja suuntausten arvioiminen. Jos jäsenvaltio perustaa tällaisen riippumattoman elimen, se voi antaa sille yhden tai useamman 2 kohdassa tarkoitetun tehtävän.";

17) lisätään artiklat seuraavasti:

"19 a artikla

Tietojenkeruu ja tilastot

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että on olemassa järjestelmä anonymisoitujen tilastotietojen taltioimista, tuottamista ja tarjoamista varten, jotta ne voivat seurata tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten torjuntaan tarkoitettujen järjestelmiensä tehokkuutta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin tilastotietoihin on sisällytettävä vähintään seuraavat keskustasolla saatavissa olevat tiedot:

a) 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten rekisteröityjen tunnistettujen tai oletettujen uhrien määrä eriteltynä rekisteröivän organisaation, sukupuolen, ikäryhmän (lapsi/aikuinen), kansalaisuuden ja hyväksikäytön muodon mukaan kansallisen lainsäädännön ja kansallisten käytäntöjen mukaisesti;

b) 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista epäiltyjen henkilöiden määrä eriteltynä sukupuolen, ikäryhmän (lapsi/aikuinen), kansalaisuuden ja hyväksikäytön muodon mukaan;

c) 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista syytettyjen henkilöiden määrä eriteltynä sukupuolen, ikäryhmän (lapsi/aikuinen), kansalaisuuden, hyväksikäytön muodon ja lopullisen syyttämispäätöksen luonteen mukaan;

d) syyttämispäätösten (2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista nostetut syytteet, muista rikoksista nostetut syytteet, syyttämättäjättämispäätökset, muut) määrä;

e) 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista tuomittujen henkilöiden määrä eriteltynä sukupuolen, ikäryhmän (lapsi/aikuinen) ja kansalaisuuden mukaan;

f) 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista annettujen tuomioistuinten tuomioiden (vapauttavat tuomiot, langettavat tuomiot, muut) määrä;

g) 18 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista rikoksista epäiltyjen, syytteeseen asetettujen ja tuomittujen henkilöiden määrä eriteltynä sukupuolen ja ikäryhmän (lapsi/aikuinen) mukaan.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain pääsääntöisesti kunkin vuoden syyskuun 30 päivänä, ja jos tämä ei ole mahdollista, viimeistään joulukuun 31 päivänä 2 kohdassa tarkoitetut tilastotiedot edelliseltä vuodelta.

19 b artikla

Kansallinen ihmiskaupan vastainen toimintasuunnitelma

1. Jäsenvaltioiden on viimeistään 15 päivänä heinäkuuta 2028 hyväksyttävä kansalliset ihmiskaupan vastaiset toimintasuunnitelmansa, jotka laaditaan ja toteutetaan 19 artiklassa tarkoitettuja kansallisia ihmiskaupan torjunnan koordinaattoreita tai vastaavia mekanismeja kuullen yhdessä ihmiskaupan ehkäisemisen ja torjunnan parissa toimivien riippumattomien elinten ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset ihmiskaupan vastaiset toimintasuunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein.

2. Kansalliset ihmiskaupan vastaiset toimintasuunnitelmat voivat sisältää seuraavia osia:

a) tavoitteita, painopisteitä ja toimenpiteitä, joilla puututaan kaikenlaista hyväksikäyttöä varten harjoitettuun ihmiskauppaan, mukaan lukien erityistoimenpiteet lapsiuhreja varten;

b) ehkäisytoimenpiteitä, kuten koulutusta ja tiedotuskampanjoja, ja tarvittaessa ehkäisytoimenpiteitä osana hätäapua humanitaaristen kriisien aiheuttaman ihmiskaupan vaaraa varten;

c) ihmiskaupan torjuntaa vahvistavia toimenpiteitä, muun muassa ihmiskauppaan liittyvien rikosasioiden tutkinta- ja syytetoimien ja rajatylittävän yhteistyön kehittäminen;

d) toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ihmiskaupan uhrien varhaista tunnistamista ja auttamista, tukemista ja suojelua;

e) menettelyjä kansallisten ihmiskaupan vastaisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpanon säännöllistä seurantaa ja arviointia varten.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava kansalliset ihmiskaupan vastaiset toimintasuunnitelmansa ja niiden mahdolliset päivitykset komissiolle kolmen kuukauden kuluessa niiden hyväksymisestä.

4. Kansalliset ihmiskaupan vastaiset toimintasuunnitelmat on asetettava julkisesti saataville.”;

18) korvataan 20 artikla seuraavasti:

”20 artikla

Ihmiskaupan torjuntaa koskevan unionin strategian koordinointi

1. Jäsenvaltioiden on helpotettava EU:n ihmiskaupan torjunnan koordinaattorin tehtäviä ihmiskaupan torjuntaa koskevan unionin koordinoidun ja yhdenmukaisen strategian edistämiseksi. Jäsenvaltioiden on erityisesti toimitettava EU:n ihmiskaupan torjunnan koordinaattorille vähintään 19 artiklassa tarkoitetut tiedot.

2. Johdonmukaisen ja kattavan lähestymistavan varmistamiseksi EU:n ihmiskaupan torjunnan koordinaattorin on varmistettava yhteistyö kansallisten ihmiskaupan torjunnan koordinaattoreiden tai vastaavien mekanismien, riippumattomien elinten, unionin virastojen ja keskeisten alalla työskentelevien kansalaisjärjestöjen kanssa, muun muassa sen vuoksi, että EU:n ihmiskaupan torjunnan koordinaattori osallistuu komission joka toinen vuosi suorittamaan raportointiin ihmiskaupan torjunnassa saavutetusta edistymisestä.”;

19) lisätään 23 artiklaan kohta seuraavasti:

”3. Komissio antaa viimeistään 15 päivänä heinäkuuta 2030 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet tämän direktiivin noudattamiseksi, ja mitkä ovat näiden toimenpiteiden vaikutukset.”.

2 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 15 päivänä heinäkuuta 2026. Niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Kyseisissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä 13 päivänä kesäkuuta 2024.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puheenjohtaja	*Puheenjohtaja*
R. METSOLA	H. LAHBIB